

Doelen blok 3 taal, spelling en rekenen

Woordentijst blok 3

BLOK 3

afscheid nemen Wa je zegt en doet als je weggaat. Of als iemand anders weggaat. *Andrea zwaait en roept 'tot ziens!' bij het afscheid nemen.*

een afstand afleggen Van de ene plaats naar de andere gaan. *Om bij de school te komen moeten we een afstand afleggen van drie kilometer.*

afwijkend Als iets anders is dan normaal. Of anders dan de rest. *De openingstijden van de bios zijn in de vakantie afwijkend.*

de autoomaal Een apparaat. Het helpt mensen. *Je kunt betalen bij de autoomaal in de winkel.*

avontuurlijk Als er spannende en onverwachte dingen gebeuren. *Een spannende tocht door het oerwoud, dat lijkt me heel avontuurlijk.*

de ballonvaarder Iemand die een luchtballon bestuurt. *Wij maken een tocht in de luchtballon met de ballonvaarder.*

de ballonvaart Een tochtje met een luchtballon. *We stijgen snel op aan het begin van de ballonvaart.*

de bestemming De plaats waar je naartoe reist. *Maarstricht is de bestemming van deze trein.*

beziichtigen Bekijken. *Ze gaan naar het museum om de schilderijen te beziichtigen.*

centraal Als iets ergens middenin ligt. In het centrum. *Midden in de stad ligt het centraal station.*

chagrijnig Onvriendelijk. In een slecht humeur. *Wut kijkt ze boos. Ze is vandaag erg chagrijnig.*

het eindpunt Waar iets eindigt, bijvoorbeeld een spoorweg of een buslijn. *De trein rijdt niet verder, want dit station is het eindpunt van deze trein.*

de ergernis Een gevoel van boosheid. *Zijn gezicht is rood door de ergernis over het lawaai.*

favoriet Als je ergens het meest van houdt. Bijvoorbeeld je lievelingseten. *Kippensoep is mijn lievelingseten. Die soep is bij mij favoriet.*

de gasbrander Een apparaat dat je aansluit op een gasfles. Het gas kan erdoor gaan branden. *De lucht in de ballon wordt heel gemaakt met de gasbrander.*

genieten van Plezier hebben van iets. *Op het strand kun je genieten van de zon en de zee.*

ginds Daar. Op die plaats. *Die toren staat niet hier vlak bij ons, maar ginds in de verte.*

historisch Als het te maken heeft met gebeurtenissen van vroeger. Uit de geschiedenis. *Je kunt voorwerpen van vroeger bekijken in het historisch museum.*

het hoogseizoen De tijd waarin de meeste mensen met vakantie gaan. *Op de campings is het erg druk in juli, want dat is het hoogseizoen.*

het hulpmiddel Een voorwerp waardoor je iets makkelijker kunt doen. *Een liniaal is het hulpmiddel dat handig is om rechte lijnen te tekenen.*

iemand afhalen Iemand gaan halen en meenemen. *Ik ga nu naar het station, want ik moet daar iemand afhalen.*

inchecken Je opgeven als passagier of als gast in een hotel. *Voor je naar het vliegtuig kunt, moet je eerst inchecken.*

intens Krachtig. *De kleuren van dat schilderij zijn fel en intens.*

de intercity Een sneltrein die alleen stopt op de grote stations. *Met deze trein gaat de reis snel, want het is de intercity.*

internationaal Waar verschillende landen mee te maken hebben. *Er doen verschillende landen mee, want de wedstrijden zijn internationaal.*

joelen Schreeuwen. *Toen ze vrij kregen, begonnen de kinderen van vreugde te joelen.*

de luchtballon Een heel grote ballon met een mand eronder waarin je de lucht in gaat. *We zweven boven de stad in de mand aan de luchtballon.*

manshoog Zo hoog als een man. *Het kind kon niet over de planten heen kijken, want die zijn manshoog.*

de omroeper Iemand die iets zegt door de luidsprekers in een gebouw of op de radio. *Door de luidsprekers horen we de stem van de omroeper.*

in een oogwenk Heel snel. *Wat eet hij snel! Hij heeft in een oogwenk alles opgegeten.*

neegt in een oogwenk alles opgegeten.

op pad gaan Van huis weggaan. *Hij wil morgen een lange reis maken, dus hij moet vroeg op pad gaan.*

rondhangen Ergens staan of zitten zonder dat je daar echt iets te doen hebt. *Omdat die jongens zich vervelen, gaan ze op het plein rondhangen.*

de sneltrein Een trein die alleen op de grote stations stopt. *Deze trein stopt niet op dat kleine station, want het is de sneltrein.*

stipt op tijd Precies op tijd. *Hij belde niet vijf minuten te laat, maar stipt op tijd.*

de stoptrein Een trein die stopt op alle stations waar hij langs komt. *De reis duurt heel lang, want we zitten in de stoptrein.*

de stuipe op het lijf jagen Iemand erg laten schrikken of erg bang maken. *Hij zegt dat we gaan weerstarten. Zo wil hij ons de stuipe op het lijf jagen.*

terugkeren naar Ergens naar teruggaan. *Nu die lange reis willen ze weer terugkeren naar huis.*

het traject Een deel van een weg of van een spoorweg. *Er rijden vandaag geen treinen op het traject Tilburg - Breda.*

in trek zijn Gewild zijn. *Je wilt het graag. Met dit warme weer zal het strand bij veel mensen in trek zijn.*

uitchecken Laten weten dat je vertrekt als passagier of als gast in een hotel. *Als je uit de bus stapt, moet je met je kaart uitchecken.*

het uitstapje Een tochtje naar iets leuk toe. *Wanneer maken we het uitstapje naar de speeltuin?*

de vertraging Als een trein laier komt dan normaal. *Zij komt te laat door de vertraging van de trein.*

de windrichting De kant waar de wind vandaan komt. *Als er westenwind is, is het westen de windrichting.*

in zicht Zo dichtbij dat je het kunt zien. *We zagen pas dat het een zeilboot was, toen het schip in zicht kwam.*

het ziet zwart van de mensen Het is ontzettend druk. *We blijven dicht bij elkaar in de drukte, want het ziet zwart van de mensen.*

Meer woorden leren?

Oefen deze woorden lekker vaak op Quizlet

https://quizlet.com/_3znd3g

Taalbeschouwing

In dit blok leren de kinderen: het gezegde, samengestelde werkwoorden en bijwoorden

Uitleg

In elke zin staat een werkwoord.

*Tobi gaat naar Amerika.
Mijn ouders vertrekken morgen.
Ik ga met het vliegtuig.*

Soms staan er ook meer werkwoorden.

*Ik durf niet te vliegen.
Gisteren is hij teruggekomen.
Wij hebben lang moeten wachten.*

Alle werkwoorden in een zin vormen samen het gezegde. Het gezegde zegt wat het onderwerp doet.

Het vliegtuig is op Schiphol geland.

Wie doet er iets? *het vliegtuig* *het vliegtuig = onderwerp*
Wat doet het vliegtuig? *het is geland* *is geland = gezegde*

Uitleg

Sommige werkwoorden zijn samenstellingen.
Ze bestaan uit twee woorddelen. Zoals *aanvallen*, *uitdagen*,
ophouden.

Bij deze **samengestelde werkwoorden** kun je de delen van elkaar
scheiden. Ze staan dan niet naast elkaar:

Ik val hem aan. Ik daag hem uit. Ik houd ermee op.

Als in een zin de twee delen van het werkwoord van elkaar
gescheiden zijn, horen allebei de delen bij de persoonsvorm.

Ik drink de melk op.

De persoonsvorm is: *drink op*.

Bij sommige werkwoorden kun je de woorddelen niet scheiden:

Ik voorspel dat het weer slechter wordt.

Door zijn snelle reactie voorkomt hij een ongeluk.

De leeuw achtervolgt zijn prooi.

Uitleg

Bijvoeglijke naamwoorden zeggen iets over een zelfstandig naamwoord:

een **grote** boot een **verre** reis een **mooi** land.

Er zijn ook woorden die iets zeggen over een bijvoeglijk naamwoord:

een **heel** grote boot een **ontzettend** verre reis een **bijzonder** mooi land

Woorden die iets zeggen over een bijvoeglijk naamwoord noem je **bijwoorden**.

Er zijn ook woorden die iets zeggen over het werkwoord in een zin:

hard lopen **mooi** schrijven **vies** smaken

Woorden die iets zeggen over een werkwoord noem je ook bijwoorden.

Met spelling gaan we aan de slag met de volgende categorieën:

🎵 💡 🎯

R 1

 groep 6

woorden op ~d en ~t

regelwoorden

Eindigt een woord op de klank /t/?
 Maak het woord langer. Dan weet je of je **d** of **t** schrijft.

honden, dus: *hond* *kranten*, dus: *krant*
koude, dus: *koud* *stoute*, dus: *stout*
raden, dus: *het raadsel* *kosten*, dus: *kostbaar*

De **d** of de **t** blijft staan als je het woord langer maakt.
de vriend – *het vriendje* *de boot* – *het bootje*
de voet – *de voetbal* *de hand* – *de handschoen*

Onthoud: *hard* van *rennen* en *geluid*: ~d *hart* van *je lichaam*: ~t
nood van *nodig*: ~d *noot* van *noten*: ~t

Is een woord op /t/ de hij-vorm van een werkwoord (tegenwoordige tijd)?
 Dan mag je het woord *niet* langer maken.
 De hij-vorm schrijf je altijd als ik-vorm + **t**: *hij wandelt*, *zij kleurt*, *de man roeit*.

de hond

de boot

je hoort /t/, je schrijft **d**

de hond	de ochtend
de naald	de avond
de jeugd	spannend
het beeld	het verstand
hard klinken	kwaad
het hondje	het beeldje
het vriendje	het draadje
het beeldscherm	de handdoek
de hoofdstad	de nooduitgang
Nederlands	steeds
tweedehands	de gids

je hoort /t/, je schrijft **t**

de boot	de plant
de voet	de sport
de kwast	de staart
de post	de schat
het hart	zwart
het bootje	het gedichtje
het feestje	de nootjes
de postzegel	de schatkist
de voetbal	de sporttas
de tandarts	niets
de koorts	plotseling

verkleinwoorden

R 2

De meeste verkleinwoorden maak je door **~je** of **~tje** achter het woord te zetten:
de tas – het tasje, de kraan – het kraantje.

Eindigt het woord op **~d** of **~t**? Daar komt alleen **~je** achter:
de vriend – het vriendje, de kast – het kastje.

Veel woorden met een korte klinker hebben een verkleinwoord op **~etje**:
de pan – het pannetje, de bril – het brilnetje, de zon – het zonnetje.

Sommige woorden op **~m** hebben een verkleinwoord op **~pje**:
het raam – het raampje, de boom – het boompje.

Eindigt een woord op **~a**, **~i**, **~o**, **~u** of **~ee**?

Dan eindigt het verkleinwoord op **~aatje**, **~ietje**, **~ootje**, **~uutje** of **~eetje**:
la – laetje, taxi – taxietje, auto – autootje, paraplu – parapluutje, idee – ideetje.

Veel woorden op het vaste stukje **~ing** hebben een verkleinwoord op **~kje**:
de woning – het woninkje, de ketting – het kettinkje.

het handje

het kraantje

verkleinwoorden
op **~je**

het huisje
 het zakdoekje
 het feestje
 het korstje
 het hondje
 het potloodje
 het stadje
 het armbandje

verkleinwoorden
op **~kje**

het kettinkje
 het woninkje
 het puddinkje
 het harinkje
 het buiginkje

verkleinwoorden
op **~tje**

het kraantje
 het sleuteltje
 het verhaaltje
 het gordijntje
 het papiertje
 het kiezelsteentje
 het scheurtje
 het knietje

het slaatje
 het kiwietje
 het parapluutje
 het ideaetje
 de autootjes

verkleinwoorden
op **~etje**

het karretje
 het stemmetje
 het kammetje
 het mannetje
 het brilnetje
 het zinnetje
 het sterretje
 de spulletjes
 het slangetje
 het dingetje
 het tongetje
 het ringetje
 het jongetje

verkleinwoorden
op **~pje**

het raampje
 het riempje
 het duimpje
 het filmpje
 het rijmpje
 het armpje
 het kraampje
 het scherpje
 het geheimpje
 het probleempje
 het bezempje
 het kauwompje
 het boterbloempje

samenstellingen

R3

Samenstellingen zijn lange woorden, gemaakt van twee goede woorden. Zo is voetbal (voet + bal) een samenstelling, handig (hand + ig) niet. Schrijf je de twee woorddelen van een samenstelling goed? Dan schrijf je ook de samenstelling goed.

Let op de laatste letter van het eerste woord. Is dat een d? Dan blijft die d staan: tijdschrift, zandbak.

Soms hoor je de laatste letter van het eerste woorddeel niet duidelijk. Maar die letter schrijf je wel: postzegel, kastdeur, hoofdpijn, schildpad.

Kijk naar het woord handdoek. De laatste letter van hand is een d, de eerste letter van doek ook.

Het eerste woorddeel van een samenstelling kan een voorzetsel zijn: optellen, inpakken, voorstellen, uittrekken, achterblijven, afwassen.

de voetbal

de handdoek

samenstellingen

de sneltrain
de tuindeur
het klimrek
de speurtocht
het herfstweer
de zwembroek
de trouwjurk
de strijkplank
de teenaslippers

de zakdoek
de kastdeur
de inktvis
de jaszak
de glimlach
de stofzuiger
binnenkort

de feestdag
het nachtkastje
het luchtbed
de postzegel
de schildpad
de lichtstraal
het uitzicht
de tekstschrijver
de kerstvakantie

de boottocht
de loopplank
het rolluik
de sporttas
de tennisschoen
achttien
de handdoek

de windmolen
de tandarts
de handtekening
het beeldscherm
het stadhuis
het tijdschrift
het kladblok
de aardbeving
de zandbank

opvangen
instappen
uittrekken
doorzetten
omdraaien
oversteken
tegenhouden

08-b

woorden met /k/ = c en /kt/ = /ct/

Hoor je in een woord de klank /k/? Dan schrijf je meestal **k**.
In sommige woorden schrijf je de klank /k/ als **c**.
Onthoud de woorden met **c** van de uitlegkaart.

Woorden met een **c** komen altijd uit een andere taal.
Eerst waren dat nieuwe woorden in het Nederlands. Nu zijn dat gewone woorden geworden.

De letter **c** klinkt soms als /s/, soms als /k/.
Staat na de **c** een **a**, een **o**, een **u**, een **l** of een **r**?
Dan klinkt de **c** als /k/: *camera, computer, cursus, club, creatief*.

In veel woorden staat de **c** vooraan.
Maar een **c** kan ook in het midden van een woord staan: *seconde, reclame*.

Veel woorden uit andere talen met de klanken /kt/ schrijf je met **ct**:
contact, product, effect, perfect.
Maar deze woorden schrijf je met **kt**: *dokter, oktober, trakteren, elektrisch, praktisch*.

de cactus

woorden met /k/ = c ▲

de **c**avia
de **c**ontrolleren
de **c**amping
de **c**aravan
de **c**lown
de **c**arnaval

de **a**crobaat
de **p**incode
de **d**isco
de **c**ocon
het **r**isico
plastic

woorden met /kt/ = ct ●

acteren
de **a**cteur
de **d**irecteur
de **a**ctie
de **r**eactie
actief

direct
het **i**nsect
het **p**roduct
het **r**espect
het **v**iaduct
het **c**ontract

woorden van de week

eerder geleerd

de **c**omputer
de **c**amera
de **c**lub
de **c**ode

een glas **c**ola
de **r**eclame
de **s**econde
het **c**ircus

de **c**actus
het **c**ontract
het **d**ictee
perfect

Met rekenen gaan we verder met delen, klokkijken, getal orientatie en breuken.

Soms krijgen wij de vraag: Mijn kind kent de tafels van vermenigvuldiging nog niet helemaal, is dat erg? Het enige antwoord is dan: Ja, want als een kind nog niet de tafels van 1 t/m 12 beheerst, hoe kan ditzelfde kind dan leren delen (want dat is een omgekeerde keersom). Dus moet dit kind vanaf gisteren als de wiedeweerga (dus heel snel) aan de slag met de tafels, tenminste als dat kind het beste uit zichzelf wil halen. Je kunt in het doelenoverzicht heel goed zien wat een kind moet beheersen voordat het verder kan gaan met de rest van de leerstof. Dus.....aan de slag. Je kunt oefenen op tafeldiploma.nl, tafelsoefenen.nl of andere leuke spelletjes. Natuurlijk is het oefenen met (eigengemaakte) flikskaarten ook fantastisch. Hoeveel tafels moet mijn kind dan kunnen maken en in welke tijd?? De norm op dit moment is 36 sommen (bijv 9x70=) in 2 minuten.

Lesdoel

Oriëntatie getallen

- Je leert tellen tot en met 10.000 met sprongen van 1, 10, 100 en 1000. (les 1)
- Je leert getallen tot en met 10.000 op volgorde zetten. (les 1)
- Je leert getallen tot en met 10.000 schattend plaatsen en aflezen op de getallenlijn. (les 2)

groep 6 blok 2 doel 1

Tel verder.

Maak sprongen van 10.

1000 100 10 1

Je leert getallen afronden op tientallen, honderdtallen en duizendtallen.

- Je leert optellen en aftrekken met de afgeronde getallen.

groep 6 blok 3 doel 1

Er is afgerond op tientallen.

Welke getallen kunnen het zijn?
Dat boek kost rond de € 40,-
van € tot €

Je leert tellen tot en met 100.000 met sprongen van 1, 10, 100, 1000 en 10.000.

- Je leert getallen tot 100.000 splitsen en maken met TD, D, H, T, E.
- Je leert getallen tot 100.000 schrijven met cijfers.

groep 6 blok 6 doel 1

Splits het getal. Begin bij tienduizend.

23.671

Hulp

Rond af op tientallen:

674

Kijk naar het laatste cijfer.

Is dat 4 of lager?

Rond af op het vorige tiental.

674 → 670

675

Is dat 5 of hoger?

Rond af op het volgende tiental.

675 → 680

Rond af op honderdtallen:

4325

Kijk naar de laatste 2 cijfers.

Zijn die 49 of lager?

Rond af op het vorige honderdtal.

4325 → 4300

3275

Zijn die 50 of hoger?

Rond af op het volgende honderdtal.

3275 → 3300

Rond af op duizendtallen:

2499

Kijk naar de laatste 3 cijfers.

Zijn die 499 of lager?

Rond af op het vorige duizendtal.

2499 → 2000

4550

Zijn die 500 of hoger?

Rond af op het volgende duizendtal.

4550 → 5000

$$3000 + 2000 = 5000$$

3023 + 1988 is ongeveer 5000.

Lesdoel

Bewerkingen: delen

Je leert sommen als $42 : 3$ uitrekenen met de basisstrategie splitsen.

groep 6 instap doel 3

Schrijf de splitsing in je rekenschrift. Vul de hulpsommen met antwoord in. Splits en reken uit.

$$\begin{array}{r} 42 : 3 = \square \\ \begin{array}{r} 30 \\ 12 \end{array} \end{array}$$

Je leert sommen als $92 : 4$ uitrekenen met de basisstrategie splitsen.

groep 6 blok 3 doel 2

Reken uit met splitsen. Je mag je rekenschrift gebruiken.

$$\begin{array}{r} 92 : 4 = \square \\ \begin{array}{r} \square \\ \square \end{array} \end{array}$$

Je leert sommen als $826 : 9$ (met rest) uitrekenen met de basisstrategie splitsen.

groep 6 blok 6 doel 2

Reken uit met splitsen. Schrijf de hulpsommen in je rekenschrift.

$$\begin{array}{r} 87 : 4 = \square \text{ (met 2)} \\ \begin{array}{r} 80 \\ 7 \end{array} \end{array}$$

Hulp

$$92 : 4 = ?$$

stap 1: meer dan $10 \times$? ja \rightarrow splitsen
meer dan $20 \times$? ja
meer dan $30 \times$? nee \rightarrow eerst $20 \times$

stap 2: welke splitsing? Eerst 20×4 eraf halen, nog 12 over om te delen.

$$\begin{array}{r} 92 : 4 = ? \\ 80 \quad 12 \end{array}$$

stap 3: hulpsommen: $80 : 4 = 20$ en $12 : 4 = 3 \rightarrow 92 : 4 = 23$

Lesdoel

Verhoudingen: breuken

Je leert bij een plaatje aangeven welk deel gekleurd is en welke breuk erbij hoort.

groep 6 blok 2 doel 3

Welk deel is gekleurd?

Je leert een breuk aanvullen tot een hele.

groep 6 blok 3 doel 3

Welk deel is opgegeten?

• Je leert breuken schattend plaatsen en aflezen op de getallenlijn vanaf 0.

groep 6 blok 4 doel 3

Maak vast.

Hulp

Je ziet $\frac{3}{4}$.

$\frac{1}{4}$ deel is bedekt.

$\frac{3}{4}$ en $\frac{1}{4}$ is samen een hele.

Teken de hele strook.

$\frac{1}{4}$ deel van de strook is 1 van de 4 stukken.

De hele strook bestaat dus uit 4 gelijke stukken.

Maak er nog 3 gelijke stukken aan vast.

Dit is $\frac{1}{4}$ deel van een strook.

Lesdoel

Meten en meetkunde: tijd

Je leert van een klok met wijzers en van een digitale klok de tijd op de minuut nauwkeurig aflezen en aangeven.

- klok met wijzers (les 8)
- digitale klok (les 9)

groep 6 blok 1 doel 4

Hoe laat is het?

Het is 14 minuten over 7.

Je leert uitrekenen hoe laat het over een bepaalde tijd is.

groep 6 blok 3 doel 4

21:15 23:05

uur minuten later

Je leert tijden aflezen en aangeven op de seconde nauwkeurig.

groep 6 blok 5 doel 4

Hoe laat is het?

minuten uur seconden

Hulp

1 uur en 20 minuten later →